

Protocol tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Japan, op 13 maart 1956 te Tokio ondertekend, inzake de regeling van het vraagstuk betreffende zekere soorten particuliere vorderingen van Nederlandse onderdanen, met notawisseling

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN EN VAN DE MINISTER ZONDER
PORTEFEUILLE

No. 1

's-Gravenhage, 12 april 1956.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 20 april 1956.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitspraak van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste twintig leden der Kamer of door de Gevolmachtigde Minister van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen, te kennen worden gegeven uiterlijk op 20 mei 1956.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, eerste lid, der Grondwet, alsmede naar artikel 24, leden 1 en 2, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, hebben wij de eer U Hoogedelgestrengte hiernevens over te leggen de Engelse tekst, alsmede de vertaling in het Nederlands, van het op 13 maart 1956 te Tokio ondertekende Protocol tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Japan inzake de regeling van het vraagstuk betreffende zekere soorten particuliere vorderingen van Nederlandse onderdanen, met notawisseling (*Trb.* 1956, 28) ¹⁾.

Tevens gelieve U Hoogedelgestrengte aan te treffen een toelichtende nota bij genoemd Protocol. Dit Protocol zal, wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, gelden voor het gehele Koninkrijk.

Aan de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen is verzocht, bovengenoemde stukken op 20 april 1956 over te leggen aan de vertegenwoordigende lichamen van Suriname en van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van de overlegging in kennis gesteld.

*De Minister
zonder Portefeuille,*
J. LUNS.

*De Minister
van Buitenlandse Zaken,*
J. W. BEYEN.

Toelichtende nota

Het in 1951 te San Francisco met Japan gesloten Vredesverdrag (*Trb.* 1951, 134) voorziet in de persoonlijke sfeer op grond van artikel 16 van het Verdrag slechts in het verlenen van een beperkte schadeloosstelling aan krijgsgevangenen.

Aangezien ten behoeve van de Nederlandse voormalige burgergeïnterneerden bij dit Vredesverdrag (waarvan de ontwerp-tekst door de Verenigde Staten van Amerika en het Verenigd Koninkrijk aan de overige landen, die belligerent waren in de oorlog tegen Japan, was voorgelegd) geen voorzieningen waren getroffen, heeft de Nederlandse Regering tijdens de Conferentie van San Francisco bij briefwisseling een „gentlemen's agreement” weten te bewerkstelligen tussen onze ambtsvoorganger mr. D. U. Stikker en de toenmalige Japanse Minister-President de heer Sjigeroe Joshida. Dit „gentlemen's agreement” (opgenomen in *Trb.* 1952, 91, blz. 26—28) opende de mogelijkheid tot uitkering door Japan van een bedrag ten behoeve van de groep der Nederlandse burgergeïnterneerden in Japanse interneringskampen in verband met het door hen ondergane buitensporige leed.

Na langdurig vooroverleg vonden in oktober 1955 te Tokio onderhandelingen plaats tussen een Nederlandse en een Japanse delegatie. Ofschoon deze onderhandelingen te Tokio niet aanstonds tot een definitief resultaat leidden, kon bij het diplomatiek overleg, dat op de onderhandelingen volgde, ten slotte een overeenkomst worden bereikt, welke is neergelegd in het onderhavige Protocol.

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Aangezien de Nederlandse Regering op de totstandkoming van hogerbedoelde briefwisseling steeds had aangedrongen door te wijzen op de onbillijkheid van een ongelijke behandeling van ex-krijgsgevangenen en ex-burgergeïnterneerden, was het bij de onderhandelingen met Japan uiteraard moeilijk om voor de burgergeïnterneerden de beschikbaarstelling van een bedrag te verkrijgen, dat per burgergeïnterneerde hoger zou zijn dan het bedrag, dat — ingevolge de met Japan bereikte internationale overeenstemming op grond van artikel 16 van het Vredesverdrag — als schadeloosstelling aan ieder der geallieerde krijgsgevangenen zal worden uitgekeerd.

Niettemin werd bereikt, dat het bedrag, dat op grond van het onderhavige Protocol aan iedere burgergeïnterneerde zal kunnen worden uitgekeerd, in feite iets hoger zal liggen dan het voor de krijgsgevangenen beschikbaar komende bedrag.

Hoewel in de artikelen I en II van het Protocol en de daarbij gevoegde briefwisseling is bepaald, dat het in vijf jaarlijkse termijnen over te maken bedrag in ponden sterling zal worden uitbetaald, zijn deze artikelen zodanig geredigeerd, dat een vrijwaring is verkregen voor de gevolgen van een eventueel ongunstiger wordende koersverhouding tussen dollar en pond sterling.

Aangezien in de zogenaamde Joshida—Stikker-briefwisseling met name een voorbehoud werd gemaakt met betrekking tot hetgeen bepaald is in artikel 14 (b) van het Vredesverdrag met Japan, dient Japan gedechargeerd te worden voor de overigens vrijwillige verplichtingen, die de Japanse Minister-President bij deze briefwisseling op zich had genomen, hetgeen in artikel III van het onderhavige Protocol is geschied.

In verband met het feit, dat bij de onderhavige overeenkomst ook belangen van Suriname en de Nederlandse Antillen zijn betrokken, daar ook Surinaamse en Antillaanse ingezetenen tijdens de oorlog met Japan in Japanse interneringskampen hebben verbleven, zal de overeenkomst voor het gehele Koninkrijk gelden.

Bij de onderhandelingen met Japan werd van Nederlandse zijde uitdrukkelijk de eis gesteld, dat de wijze van uitbetaling en de verdeling van het bedrag, dat door Japan ten behoeve van de voormalige burgergeïnterneerden aan de Nederlandse Staat ter beschikking zal worden gesteld, uitsluitend aan de Nederlandse Regering zullen worden overgelaten. Zulks werd

door Japan aanvaard. In het Protocol worden dan ook slechts de afdoening en de wijze van betaling aan de Nederlandse Staat geregeld van de door Japan ter zake aanvaarde verplichtingen.

Inmiddels heeft de Regering, in overeenstemming met de door de verschillende belangenorganisaties naar voren gebrachte wensen, besloten tot de volgende maatregelen inzake de betalings- en verdelingswijze van het door Japan ten behoeve van de geïnterneerden uit te keren bedrag:

1. Over de inkomsten, die aan belanghebbenden op grond van de financiële uitkering van het thans door Japan beschikbaar gestelde „smartegeld” zullen toekomen, zal geen belasting worden geheven.

2. Door de Staat der Nederlanden zal een voorfinanciering worden verricht, waardoor kort na de ratificatie met de uitbetaling een aanvang kan worden gemaakt, zodat de belanghebbenden niet zullen behoeven te wachten op de van Japanse zijde in vijf termijnen te verrichten betalingen.

3. Een gelijke verdeling van het door Japan beschikbaar gestelde bedrag zal plaatsvinden onder alle voormalige Nederlandse burgergeïnterneerden, die op een uitkering redelijkerwijs aanspraak kunnen maken. Overwogen is nog de mogelijkheid om de hoegrootheid van het uit te keren bedrag afhankelijk te stellen van de mate, waarin betrokkenen tijdens hun internering leed hebben ondervonden. Deze gedachte moest evenwel worden losgelaten, omdat zij in de praktijk niet uitvoerbaar blijkt.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. W. BEYEN.

De Minister zonder Portefeuille,
J. LUNS.

De Minister van Financiën,
VAN DE KIEFT.

De Minister van Overzeese Rijksdelen,
W. J. A. KERNKAMP.